

XALQARO NORDIK UNIVERSITETI

**«O‘ZBEKISTON — 2030” STRATEGIYASINI
AMALGA OSHIRISH YO‘NALISHLARI VA
ISTIQBOLLARI YOSHLAR NIGOHIDA»
MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYA**

Toshkent – 2024

Dilshodova D.D. O'quvchilarning aqliy faoliyatini rivojlantirish va bilimlarni o'zlashtirishda interfaol o'qitish usullarning o'rni	96
Rustamov Sh.Sh. Talabalar innovatsion kompetenligini rivojlantirishning ijtimoiy - psixologik asoslari.....	100
Sherqo'ziyeva D.A., Umarova Z.A. Logopedik mashg'ulotlar uchun foydali onlayn platformalar.....	104
Rustamova M.I., Umarova Z.A. Maxsus pedagogika va inklyuziv ta'limda innovatsion ta'lim texnologiyalarining o'rni va ahamiyati.....	106
Umarova Z.A. O'zbekiston – 2030 strategiyasini amalga oshirishda talabalar mustaqil tayyorgarligini rivojlantirish masalasi	109
Abdugafforova N.F. Exploring the role of motivation in english language learning	112
Safarova Z. Case method in teaching pedagogical approach.....	115
Валиева Н.З. Роль женщин в науке как фактор повышения научного потенциала в новом Узбекистане	118
Usmonov M.T. Technology using robotrack IDE Software	121
Marasulova D. N., Tilonboyeva D.Q. Maktabgacha yoshdagi bolalarga chet tillarini o'rgatishning lingvopsixologik xususiyatlari.....	124
Maxmudaliyeva M. M., Shodmonov R.G'. Xalqaro grantlar yutish va ularning ahamiyati.....	128
Rahmatullayeva M., Shodmonov R.G'. BMT tashkiloti va uning dunyo hamjihatidagi ro'li.....	135
Nasrillayeva M.A., Shodmonov R.G'. Topik haqida tushuncha.....	138
Asqarova F., Shodmonov R.G'. Ko'p tillarni o'rganish haqida.....	141
Iskandarova N.Q., Shodmonov R.G'. Bilingualismning afzalliklari: ikki yoki undan ko'p tillarni bilishning insonning kognitiv va kulturologik ko'nikmalari bo'yicha	143
Erkinova R. E., Shodmonov R.G'. Yangi tilni o'rganish metodikasi	146
Shukurova M.Z., Shodmonov R.G'. Yunesko:tashkil topishi va istiqboli.....	148
Omondullayeva D., Shodmonov R.G'. Til o'rganish va turizm.....	152
Norimbatov D.Q., Shodmonov R.G'. IELTS and TOEFL: similarities and differences sides.....	155
Xoliqberdiyeva M.A., Shodmonov R.G'. Nega yoshlarimiz ielts va ceft olishga intilmoqdalar?	160
G'anijonova D. G', Shodmonov R.G'. Hozirgi vaqtda yoshlar nega sat imtihonini topshirib, xorijda o'qishni xohlayabdi?	163

Har bir mutaxassis hozirgi davrda axborot va innovatsion ta'lim texnologiyalarini o'z mutaxassisligida qo'llay bilishi zarur va bu bugungi kunning asosiy talablaridan biridir. Pedagogika sohasida ayniqsa bugungi kunda rivojlanib borayotgan "Inklyuziv ta'lim" da yetuk va o'z kasbini mohirlari uchun talablar kuchlidir va bu mutaxassislar zamon bilan hamnafas bo'la olishlari kerak. Bunda axborot texnologiyalarini o'z mutaxassisliklarida qo'llay oladigan pedagoglarga ilg'or natijalarga erishishlari mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. M.Ayupova Logopediya. – Toshkent, 2007.
2. P.Po'latova, L.Nurmuxamedova, D.Yakubjonova va boshqalar. Maxsus pedagogika. Darslik. T.: Fan va texnologiya nashriyoti. 2014.
3. Zakhro Umarova Media Resources: As an effective tool in modern education // the american journal of social science and education innovations Vol. 2. Issue 07 2020. 239-245 p.
4. Umarova Z. A. Digital media educational environment: media resources and their role //Journal of Central Asian Social Studies. – 2020. – T. 1. – №. 01. – P. 66-74.

O'ZBEKISTON – 2030 STRATEGIYASINI AMALGA OSHIRISHDA TALABALAR MUSTAQIL TAYYORGARLIGINI RIVOJLANTIRISH MASALASI

Umarova Zaxro Abduraxim qizi¹

¹Toshkent davlat pedagogika universiteti

Matematika va ta'limda axborot texnologiyalari kafedrasi, PhD, dotsent.

Email: umarova.zakhro@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada bugungi kunning zamonaviy talablariga javob bera oladigan malakali pedagog kadrlarni tayyorlashda mamlakatimizda olib borilayotgan islohotlar, xususan, O'zbekiston – 2030 strategiyasida belgilab qo'yilgan asosiy yo'nalishlarning mazmuni va unda talabalar mustaqil tayyorgarligini rivojlantirish masalasining ahamiyati atroflicha yoritilgan.

Kalit so'zlar: talabalar mustaqil tayyorgarligi, mustaqil ta'lim, O'zbekiston – 2030 strategiyasi, kadr, transformatsion kompetensiyalar

Bugungi kunda davlat va jamiyat taraqqiyoti, xalq farovonligini ta'minlashda ilm-fan va ta'lim-tarbiya sohalarida olib borilayotgan islohotlarning o'rni beqiyos. Jumladan, 2023-yil 11-sentabrda qabul qilingan "O'zbekiston – 2030" strategiyasi Yangi O'zbekistonni rivojlantirishda dasturilamal bo'lib xizmat qiladi. Darhaqiqat, O'zbekiston – 2030 strategiyasini amalga oshirishda oliy ma'lumotli mutaxassislar tayyorlash sifatini oshirish masalasiga alohida e'tibor berilgan.

Agar biz ta'limni o'zgartirsak, ta'lim insonni o'zgartiradi. Inson o'zgarsa – butun jamiyatimiz o'zgaradi. Shu bois biz uzluksiz ta'limni takomillashtirish,

farzandlarimizni har tomonlama barkamol insonlar etib tarbiyalash, yuqori malakali pedagog kadrlar tayyorlashni tubdan yaxshilashga alohida ahamiyat qaratmoqdamiz[1].

Bugungi kunda yuqori malakali pedagog kadrlarni tayyorlashda ularning zamonaviy mehnat bozori va ish beruvchi talablariga javob bera oladigan, doimo o'z ustida ishlab, butun umr davomida ta'lim olish (lifelong learning) orqali rivojlanib boruvchi, o'zgarishlarga tez moslashuvchan kadr sifatida yetishishlarida oliy ta'lim muassasalarida tashkil etiladigan mustaqil ta'lim jarayoni va ularning mustaqil tayyorgarligini rivojlantirish masalasi muhim hisoblanadi.

Hozirgi global axborot asrida bilimlarning hayotiylik davri juda qisqa. Agar o'rta asrlarda yuz yilda bir marta texnologiya yangilangan bo'lsa, keyinchalik bu davr 50-20 yilga qisqardi, hozir esa bilimlarning hayotiylik davri 3-5 yildan ko'p emas, vaholanki boshqa yuqori texnologik sohalarda undan ham kam. Bu shuni anglatadiki, bugun universitetga o'qishga kirgan talabning bilimlari uning o'qishni tugatguniga qadar eskirishi mumkin. Bundan uzluksiz ta'lim tizimi dolzarbligi to'g'risidagi tezis paydo bo'lsa[2], u o'z navbatida BMTning "bir umrga ta'lim emas, balki butun umr davomida ta'lim" shiorini tasdiqlaydi"[3].

Bugungi kun talabiga ko'ra, inson butun umri va karyerasi davomida doimiy o'qib – o'rganishi zarur"[5]. Butun umr davomida ta'limning asosini mustaqil ta'lim jarayoni tashkil etadi, bu esa talabalarga kasbiy faoliyatning tez o'zgaruvchan sharoitlariga moslashishga imkon beradigan bilim, ko'nikma va kompetensiyalarni egallashni ta'minlaydi. Bu talabalarning mustaqil bilim olish yo'llarini o'zlashtirishni, mustaqil ta'lim jarayonini to'g'ri tashkil etish va boshqarishni, bo'lajak mutaxassisning transformatsion kompetensiyalarga ega kadr sifatida yetishib chiqishini nazarda tutadi.

Shu munosabat bilan, mamlakatimizda olib borilayotgan islohotlar va ularda belgilangan qator vazifalarni amalga oshirishda biz tomonimizdan olib borilayotgan "Raqqamli ta'lim sharoitida talabalar mustaqil tayyorgarligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish" mavzusidagi ilmiy tadqiqot ishi muayan darajada xizmat qiladi va tadqiqot ishimiz dolzarbligini belgilaydi.

So'nggi yillarda mamlakatimizda kredit – modul tizimining joriy etilishi natijasida mustaqil ta'limga ajratilgan soatlar ulushinining oshirilishi oliy ta'lim tashkilotlarida mustaqil ta'lim jarayonini ham zamon talablariga mos ravishda qayta tashkil etishni, talabalar mustaqil tayyorgarligini rivojlantirishni, mustaqil ta'lim jarayonida talabalarni qo'llab-quvvatlash va yo'naltirib turishga qaratilgan o'quv – uslubiy ta'minotni ham mos ravishda modernizatsiya qilishni talab qiladi.

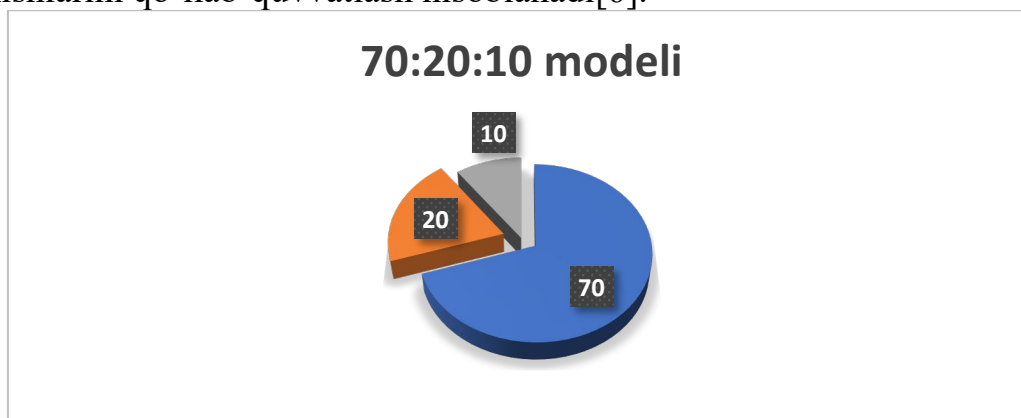
Talabalar mustaqil ta'limning asosiy ishtirokchisi sifatida ta'lim markazida turganligi sababli, talabalar mustaqil tayyorgarligini rivojlantirish, ularda o'z mustaqil ta'limini samarali tashkil etish va boshqarishga doir zaruriy transformatsion kompetensiyalarni shakllantirishga bo'lgan ehtiyoj sezilarli darajada oshmoqda.

Shu o'rinda aytish joizki, mustaqil ta'lim olishda transformatsion kompetensiyalar muhim rol o'ynaydi. O'z-o'zini anglash, tanqidiy fikrlash, va moslashuvchanlik kabi transformatsion kompetensiyalar talabalarga mustaqil ta'lim jarayonida o'z maqsadlarini va motivatsiyasini chuqur anglash imkonini beradi. Ular

mustaqil ta'lim jarayonida talabalarning fikrlash doirasini kengaytirishga, o'rganishning yangi yondashuvlarini ishlab chiqish va mustaqil ta'lim jarayonida o'z maqsadlariga erishishdagi to'siqlarni yengishda yordam beradi.

Bundan tashqari, transformatsion kompetensiyalar talabalarga o'qituvchi yoki ta'lim muassasasi tomonidan bevosita nazorat bo'lmasa ham mustaqil ta'lim olish jarayonida vaqtlarini, kuchlarini va resurslarini boshqarishda, rejalar tuzishda hamda ularga rioya qilishda yordam beradi.

McCall, Lombardo va Morrisonlar olib borgan tadqiqot natijasi bo'lgan "70:20:10" modeli (1-rasm) insonlar tomonidan egallangan bilim va ko'nikmalar asosan o'rganishning 70%i ish joyidagi topshiriqlar va tajribalar orqali, 20 % i norasmiy ta'lim, o'z-o'zini rivojlantirishga asoslangan mustaqil ta'lim orqali egallangan bo'lsa, qolgan 10% i esa tasdiqlangan o'quv dasturlariga asoslangan rasmiy ta'lim natijasi ekanini ko'rsatadi. Bundan kelib chiqadiki, oliy ta'lim muassasalari oldida turgan asosiy vazifa talabalarni doimiy ravishda mustaqil o'qish - o'rganishga undash, mustaqil ta'lim olish jarayoniga tayyorgarligini rivojlantirish orqali ularni kelgusi kasbiy faoliyatlarida ham mustaqil ta'lim oluvchi shaxs bo'lib yetishishlarini qo'llab-quvvatlash hisoblanadi[6].

1-rasm. 70:20:10 modeli

Talabalar mustaqil tayyorgarligini rivojlantirish natijasiga to'xtaladigan bo'lsak, talabalar o'z ta'lim jarayonining faol ishtirokchisiga aylanib, nafaqat o'qituvchilardan ma'lumot olishi, balki mustaqil ravishda materiallarni izlash va o'rganishi, malakasini oshirishi, bilimni kengaytirishi muhim ahamiyatga ega. Bundan tashqari, talabalarning mustaqil tayyorgarligini rivojlantirish ularda tanqidiy fikrlash, ma'lumotlarni tahlil qilish va sintez qilish qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi. Mustaqil ta'lim bilan faol shug'ullanadigan talabalar ma'lumotni baholash va tekshirishni, shuningdek, uni amalda qo'llashni o'rganadilar[4].

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, talabalar mustaqil tayyorgarligini rivojlantirish orqali butun umr davomida ta'lim oluvchi, o'zgarishlarga tez moslashuvchi va innovatsiyalarga ochiq bo'lgan, doimo izlanish va rivojlanishda davom etadigan bo'lajak kadr tayyorlash bilan bir qatorda, ularga o'z salohiyatlarini ro'yobga chiqarishlari uchun munosib sharoitlarni yaratib berishga erishamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning "Vatanimiz mustaqilligi – biz uchun kuch-qudrat va ilhom manbai, taraqqiyot va farovonlik asosi" mavzusidagi O'zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligining 30 yillik

bayramiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi nutqi,
<https://president.uz/oz/lists/view/4596>

2. A.O.Ochilov Yuqori malakali kadrlar tayyorlashda bilimlar va umr davomida ta'lim konsepsiyasini boshqarish // "Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar" ilmiy elektron jurnali. № 1, yanvar-fevral, 2017 yil

3. Ш.Г.Акрамова Роль человеческого капитала в обеспечении устойчивого инновационного развития // Иктисодиёт ва инновацион технологиялар, 2014. – 2. – 11 с

4. Z.A.Umarova O'zbekistonning yangi taraqqiyot davrida bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda talabalar mustaqil tayyorgarligini rivojlantirish masalasi. // O'zbekistonning yangi taraqqiyot davrida texnologik ta'lim yo'nalishi fanlarini o'qitishning optimallashtirish masalalari mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman to'plami, – Farg'ona, 2023 yil. 110-112 betlar.

5. Z.A.Umarova Raqamli ta'lim sharoitida talabalar mustaqil tayyorgarligini rivojlantirishning psixologik aspektlari // "Raqobatbardosh kadrlar tayyorlashda fan – ta'lim – ishlab chiqarish integratsiyasini takomillashtirish istiqbollari" mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari, – Toshkent, 2023-yil. 669-770 betlar.

6. Z.A.Umarova Talabalar mustaqil tayyorgarligini rivojlantirishda raqamli texnologiyalar // Raqamli pedagogika: holati va rivojlanish istiqbollari mavzusidagi respublika miqyosidagi ilmiy-amaliy konferensiya, – Toshkent, 2023-yil, 53-55 betlar.

Exploring the Role of Motivation in English Language Learning

Abdugafforova Nozima daughter of Farhod¹

¹*Gulistan State Pedagogical Institute*

Department of Foreign languages and literature

Annotation: This thesis examines the pivotal role of motivation in the process of learning English as a second language. It explores the multifaceted nature of motivation, encompassing both intrinsic and extrinsic factors that influence students' engagement and commitment to language learning. Drawing upon theoretical frameworks from educational psychology and language acquisition research, the thesis investigates various strategies employed by educators to sustain and enhance student motivation in the English language classroom. By analyzing the interplay between motivational factors, classroom dynamics, and language learning outcomes, this research aims to provide insights into effective pedagogical approaches for fostering a supportive and engaging learning environment conducive to English language acquisition.

Key words: motivation, english language learning, globalization, education, employment, communication, learners, engagement, opportunities, strategies for